

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ' אדר ב' תשפ"ב | דף היומי בבלי: יבמות טז | דף הכולל: מגילה כז.
דף היומי בהלכה: מאמצע סעיף י"ג "ואם מתפלל" עד סעיף ט"ו.

מוסר: חפץ חיים - כלל ב' אות ז' עד אות ט'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: שער עבודת האלוקים פרק ח' ועוד כי אנו רואים' עד פרק ט' 'והכין לך לצורכך שני יועצים'

להצטרפות לקבלת הפותח בכל יום במייל: dirshu@dirshu.co.il

"לפתע פלט הנער המתייפח משפט שטלטל אותי" | "מן ההר אל העם": למי המליץ מרן הגר"ח זי"ע לטבול את העוגיות של הרבנית בתוך התה? | הרב אבנר חכימי מספר: "הסטייפלר נגלה אלי בחלום" | 2364

הסיפור היומי

הרב חכימי אזר את כוחותיו האחרונים, והלך להביא כלי חפירה חדשים עבור אנשי הח"ק, ואף הוא השתתף בחפירה, וכל זאת תוך כאבים איזמים ברגלו. בלילה נגלה אליו הסטייפלר בחלומו...

על יהודים שזכו לישועות בזכות מסירות נפש לכבודם של צדיקים

בלילה, כך הוא מספר, נגלה אליו הסטייפלר בחלומו, ואמר לו להעביר שלוש פעמים את היד על ה'שושנה', והמחלה תחלוף כהרף עין. בבוקר עשה כן, והפצע הקשה ברגלו נעלם כלא היה.

הרב חכימי מספר שמאז כל מי שיש לו 'שושנה' ברגלו, והוא עושה לו כך, עובר הפצע תוך יום יומיים...

- כאשר סופר המקרה למרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, סיפר על מקרה דומה שהיה עם ת"ח שהיו לו כאבים חזקים ברגלו, באופן שהתקשה בהליכה, וכדי להגיע למניין הקבוע שלו ב'הנץ' היה משכים קום 3 שעות לפני התפילה, ובכל אותן 3 שעות הלך לאיטו, כדי לא לאחר.

כשנפטר מרן החזו"א, ידע אותו ת"ח שבגלל הכאבים העזים ברגלו לא יוכל ללוות את גאון הדור, אבל החליט שלא לוותר, ויצא עם כל המוני המלווים, וכשראה שהציבור מתקדם והוא עדיין מאחור, החל לרוץ - ולפתע עברו לו כל הכאבים...

(קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

הרב אבנר חכימי, מאנשי הצוות החינוכי בישיבתו של הרב דניאל זר בפרדס כץ, סיפר לנו את המעשה הבא, שסופר גם להגר"ח קניבסקי.

הרב חכימי היה בחור מבוגר, ורבותיו יעצו לו להתפלל במשך 40 יום רצופים על קבר מרן החזו"א זצ"ל, משום שיש בכך סגולה גדולה.

עשה הרב חכימי כך, אבל ביום ה-39 לתפילתו קיבל 'שושנה' ברגלו, והיו לו כאבים נוראיים בהליכתו. היה זה ביום בו נקבר מרן גאון ישראל, ה'קהילות יעקב', גיסו של החזו"א. למרות זאת הוא עשה מאמצים בל יתוארו, והלך - להתפלל על ציון החזו"א.

כשהגיע לשם ראה שחופרים את קברו של הסטייפלר. הוא הבחין שהאנשים חופרים את הקבר בידיהם, כיוון שכלי החפירה הקבועים של הח"ק, נגנבו. לאחר שסיים את תפילתו, אגר אפוא הרב חכימי את כוחותיו האחרונים, ובמסירות גדולה הלך והביא כלי חפירה חדשים, שבהם כרו את הקבר. וגם הוא השתתף בחפירה, וכל זאת תוך כאבים איזמים ברגלו.

ואז, פלט לפתע הנער המתייפח משפט שטלטל אותי: "בהלוויה שלי, גם יהיו מאות אלפים!" נבְעַתִּי. לא הצלחתי להבין מה עובר עליו...

יקותיאל יהודה גנזל

רגליי פוסעות ברחוב הרב לנדא שאין לו מוצא. תר אחר הרכב שהחניתי במקום לפני שעות ספורות. וכשאני מוצא את הרכב, אני מוצא גם נער חסידי שחזותו מלמדת שהוא לא מְנַשְׁגָּי ה'עוֹיְבָדִים' בישיבה בה הוא לומד, הוא חצי-יושב על הפגוש הקדמי, וממרר בבכי. דמעתו על לחיו. סלחתי לו על הכיסא המאולתר שהוא מצא לעצמו, אולי גם זרקתי לו איזו מילת עידוד.

ואז, כמו משום מקום, הוא הפציע במשפט שטלטל את עולמי - "בהלוויה שלי, גם יהיו מאות אלפים!" - נם לו הנער המתייפח. נבְעַתִּי. לא הצלחתי להבין מה עובר עליו ומה מביא בחור צעיר שהחיים עוד לפניו להתחיל לתכנן את מסע הלווייתו. ובכלל, מעודי לא שמעתי מאן-דהו שרואה הלוויה המונית ומתאוה לאמור: "גם אני רוצה כזאת".

מהר מאד הבנתי שלא רגע מבעית לפניי, אלא רגע מכונן. זה היה כשהנער פצח במונולוג בקול צרוד מבכי ובעיניים שלא חדלות מלדלוף. הוא סיפר לי על הקשיים שהוא חווה בישיבה, קשה לו ללמוד, "לא קורצתי מהחומר של המתמידים הגדולים", הוא התודה. הוא לא מוצא את מקומו ועיניו פוזלות אל העולם ה'כאילו-מרצד' שבחוץ. הוא חולם על יוקרה, על קריירה, על נכסים ורכבי יוקרה.

יותר נכון: לא חולם, אלא חָלַם. עד יום האתמול.

"הגעתי לפה באוטובוס מאורגן של הישיבה בה אני לומד ומהרגע הראשון הרגשתי שמשוהו קורה לי. ראיתי את המוני ההמונים. את האספסוף הקדוש שצבוע בכל גווני הקשת החרדית והיהודית. ראיתי גם את הכאב בעיניים, את ההערצה המקודשת שההמון העילאי מעריץ את אותה דמות פלאים - אותה מעולם

לא ראיתי, אבל את תמונת דיוקנה אני מכיר גם מכיר. ופתאום הרגשתי שסולם העדיפויות שלי מתערער קצת. פתאום הבנתי שהיוקרה האמיתית נמצאת בכלל כאן, בעולם התורה.

כשהלוויה הגיעה לבית העלמין, הצלחתי להידחק קצת פנימה ואז היכה בי הברק: כאן שוכבים, זה לצד זה, אנשים שהשיגו עושר מופלג בחייהם, אנשים שבחייהם שמם ושמעם טלטלו את העולם, לצד אנשים שלא היה להם לא לחם ולא כבוד ולא מעמד. פה - כולם שווים. אף אחד עוד לא לקח עמו אָלִי קבר את המרצדס או המטוס הפרטי. אבל כאן גם טמונים אנשים כאלה, ואולי לא אנשים אלא מלאכים, שנטלו עמם לעולם הנצח את היוקרה האמיתית, את ה'בבלי' ואת ה'ירושלמי', את ה'ספרא', ה'ספרי', ה'מכילתא' וה'זוהר'. והם, הם העשירים האמיתיים".

לאחר רגע נוסף של התייפחות מתוך התפכחות, הוא הוסיף לי: "שמעתי גם שני אברכים מדברים ביניהם. אחד מהם סיפר על בחור שנכנס פעם אל מרן הגר"ח זצוק"ל והתאונן על כך שאין לו 'התמדה' ו'חשק' בלימוד. השיבו מרן זצוק"ל: 'מה בכך? אני כבר שבעים שנה לומד בלי התמדה...' וזה טלטל אותי. מסע הלוויה ההמוני הזה לימד אותי עד היכן מגיע כבוד התורה ולא יזה כבוד מלכים יכול אדם להגיע - בלי קשרים ובלי תכנונים, בלי כישורים חברתיים ובלי התייפפות משתפכת - אלא אך ורק בכוח התורה הקדושה".

מכאן, הוא הצהיר, הוא חוזר אל הישיבה ואל הגמרא, אתה לא יעזוב לעולם, לעולם! "גם אני אהיה גדול בישראל. גם אל הלוויה שלי יגיעו מאות אלפים - כי אין לי לא ייחוס ולא קשרים ולא כישורים, אבל יש לי את התורה הקדושה שהיא נתונה לכל".

חבל ששכחתי לשאול לשמו - - -

(המבשר)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"ידעתי שבשל מצבו הרפואי של מרן לא הכניסו באותה תקופה אף אחד, לכן התפלאתי עם מי הוא משוחח. נכנסתי לחדר, ונתקלתי במחזה מצמרר..."

"תורה דיליה היא" - תיאורים מדביקותו בתורה של מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל

לפני עשרות בשנים (מעל חמישים שנה) פגש מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל את הרב מפוניבז' הגרי"ש כהנמן זצ"ל, וביקש ממנו שיקבל לשיבתו פוניבז', בחור פלוני. השיב לו הרב כהנמן שבדרך כלל אינו מתערב בקבלת תלמידים לשיבה, ומחליטים על כך על סמך מבחנים ובירורים כנהוג, אך לבקשתו ישתדל בענין. כשהתכנס צוות הר"מים לדון בענין, הופיע הרב כהנמן בעצמו ואמר: הן יודעים אתם שאיני מתערב בקבלת תלמידים, אך הפעם שונה הדבר, מכיון שהתורה עצמה באה וביקשה להכניס את בחור פלוני. תמהו הר"מים לפשר הדבר: מה פירוש שהתורה עצמה ביקשה? הסביר להם הרב כהנמן: "נתבקשתי לכך על ידי הגאון רבי חיים קניבסקי, והוא התורה עצמה. ספר תורה חי. ויש לשמוע בקול התורה!"

(שיחו בכל נפלאותי' - הובא בגיליון 'איש לרעהו')

פעם ביקר הגאון רבי יעקב יצחק רודרמן זצ"ל בארץ הקודש. כאשר שב לארצו, סיפר בשמחה, שהקב"ה זימן לידו בארץ ישראל, מצוה רבה. הוא זכה לרכוש מעיל לספר תורה! תמהו השומעים: לשמחה מה זו עושה. והלא גם באמריקה ניתן לקנות מעילים לספר תורה? השיב הרב רודרמן: "כשביקרתי בארץ ישראל נפגשתי עם הגאון רבי חיים קניבסקי ונפעמתי משליטתו בכל מכמני התורה. ממש כל רז לא אניס לה. נוכחתי לראות שהוא ספר תורה חי, וטרחתי הרבה עד שהשגתי את הסכמתו של רבי חיים לקנות עבורו 'חלוקא דרבנן' במקום מעילו הישן. ורואה אני בכך זכות נשגבה שעבורה בלבד היתה כדאית כל הנסיעה שלי לארץ".

(שיחו בכל נפלאותי' - הובא בגיליון 'איש לרעהו')

לפני תקופה ארוכה הבחינו בני הבית המסורים ברבינו שהוא חלש, וניכר עליו שלא חש בטוב. הם מיהרו להזמין רופא מומחה לבדוק אותו. הרופא אכן הגיע במהירות, ומישש את רבינו ולאחר מכן שאל אותו: הרב, מה כואב לך, מה מציק לך? רבינו ענה לו כהרף עין: 'מפריע לי שאיני יכול ללמוד במנוחה'. הרופא לא הבין, ושאל שוב: אדוני הרב, זה התוצאה, אבל היכן הכאבים, מה כואב? מה דרגת הכאב? ורבינו בשלו: ענית לך, כואב לי שאני מופרע מלימוד. בני הבית 'נחלצו' לעזרת רבינו והסבירו לרופא כי אכן רבינו כל כולו שקוע בהיות הגמרא, וכשיש דבר המפריע לו ללמוד זה עצמו הכאב, כי הכאב אינו הרגל או הראש המייסרים אלא הכאב האמיתי הוא מה שהוא נאלץ להפסיק מהלימוד, שאר הדברים הם פרט בעלמא...

(דברי שיח)

סיפר הרה"ג רבי מאיר ערבה, שלפני שבועות ספורים נכנס לביתו של מרן זצ"ל ושמע אותו מדבר בלימוד בחדרו הפרטי. "כיון שידעתי שבשל מצבו הרפואי של מרן לא הכניסו באותה תקופה אף אחד, התפלאתי עם מי הוא משוחח", סיפר. "נכנסתי לחדר ונתקלתי במחזה מצמרר: הגר"ח שכב במיטתו, ומרוב חולשה לא יכול היה להניע איבר, אבל 'דיבר בלימוד' עם עצמו, והתנצח עם ה'חברותא', כאילו מדובר בשני חברים שלומדים..."

הרב ערבה מספר שהיה זה מחזה שכיח למצוא את הגר"ח מדבר בלימוד מתוך שנתו, ולא היה זה נמנום אלא שינה של ממש. (קול ברמה - בטאונה של רמת אלחנן)

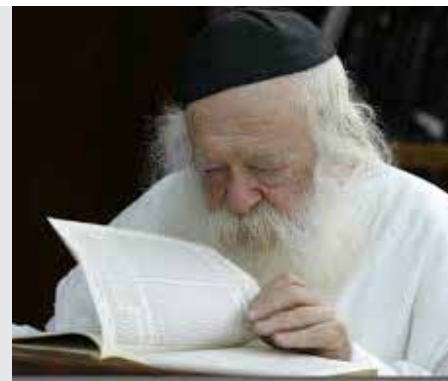

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

"מדוע הפסקת להסביר?" שאל מרן הגר"ח את המדביר, והלה השיב: "אני רואה שהרב לומד ואינו מקשיב". ר' חיים הייך. "איך אתה רוצה שאחזור על כל מילה שאמרת - מההתחלה או מהסוף?"

מספר יהודי:

יש פה בדרום יהודי בשם שוורץ שעוסק בהדברות - 'הדברות שוורץ'. הוא אמנם אינו שומר תורה ומצוות, אבל הוא סיפר לי שהוא היה המדביר של ר' חיים כל השנים, וסיפר לי מעט מחוויותיו.

בפעם הראשונה שהוא הגיע, ר' חיים שאל אותו מה הוא הולך לעשות ואיך, והוא הסביר שהוא יכול לעשות בצורה זולה, ויש אפשרות של הדברה יותר יקרה, וזה טוב לספרים הישנים. ואז הרב אמר: לא משנה אם זה יעלה לירה אחת או שתים (הלירות כבר מזמן לא היו אז בשימוש...) העיקר שיהיה טוב לספרים.

אחר כך, כשהמדביר התחיל להסביר איך הוא הולך לעשות את זה, הוא רואה שר' חיים לומד הלאה... אז הוא עצר מלהסביר, ואז הרב שואל אותו למה הוא הפסיק להסביר... הוא ענה לו כיוון שהוא רואה שהרב לא שומע.

ר' חיים חייך ושאל אותו איך הוא רוצה שהוא יחזור על כל מילה שאמר - מההתחלה או מהסוף? המדביר השיב שזה לא חכמה לחזור מהסוף, שיתחיל מההתחלה... ור' חיים התחיל

להגיד מילה במילה מתחילת ההסבר...

לאחר מכן ר' חיים לא נתן לו ללכת לפני שהוא ישתה תה עם העוגיות של הרבנית, והוסיף והסביר לו כמה זה טעים כשמטבילים את זה בתוך התה... המדביר סיפר גם שהוא ראה הרבה גבירים נכנסים עם סכומי כסף גדולים, והרב לא רצה להסתכל על זה בכלל.

"הורים לא חייבים לך כלום"

היה לנו בבית פקק של שידוכים, ומטבע הדברים ההורים התעסקו עם המבוגרים ופחות עם הקטנים, שכבר הגיעו לגיל 24-25 ובתוכם אני, ולא ידעתי מה לעשות. כתבתי מכתב לרב חיים עם פירוט הסיפור לפרטים, והתשובה שלו הדהימה אותי כל כך... ר' חיים אמר לי: "ההורים שלך לא חייבים לך כלום". ברגע הראשון חטפתי הלם, אבל אח"כ הבנתי ששידוכים באים משמים ואין מה להאשים את ההורים בכך, ובע"ז התארסתי זמן מה אחרי זה.

(מתוך מכתבים שפורסמו ב-JDN)

פרשת השבוע

"נשארתי לבד בחדר, רבי יששכר אחז בידי, הביט בי ופרץ בבכי... הרגשתי שהוא מרגיש בדיוק מה עובר עלי. כשהוא נרגע, הוא אמר לי בקול אבהי מילים מתוקות מסוכר שנותנות לי כח עד היום..."

במה תלה הגאון רבי יששכר מאיר זצ"ל את זכותו הגדולה להרביץ תורה בישראל?

"אך את זה תאכלו" (ויקרא יא כא)

גרנו באופקים ורבי יששכר היה דמות נערצת על כל בני משפחתנו. פעמים רבות נסענו אליו לעצה ולברכה, אולם כעת היתה זו נסיעה מסוג אחר. ידעתי שגם הוא חולה סוכר ויש לו ניסיון אדיר בתחום. "נכנסנו אל חדרו, אבי שליט"א ואני, ואבא אמר לרבי יששכר כי גילו לי את מחלת הסוכר. רבי יששכר שמע וביקש מאבא שיצא מהחדר כי דבר לו אלי.

"נשארתי לבד בחדר", כתב לנו האברך, "ורבי יששכר לקח את ידו ואחז בידי. הוא הביט בפני ופרץ בבכי... הרגשתי שהוא מרגיש בדיוק מה עובר עלי. גם אני בכיתי, וכשרבי יששכר נרגע, הוא

"בגיל ארבע עשרה, ערב כניסתי לשיבה" - מספר אברך במכתבו ל"יתד נאמן" - "החלתי לסבול מכאבי ראש עזים שלא פסקו. תחילה ייחסו אותם למתח סביב הרישום לשיבות, אולם כשהכאבים לא פסקו, נשלחתי לבדיקות מקיפות ובמהרה התברר כי אני סובל ממחלת הסכרת.

"נשברתי מאוד שכן לא קל לחיות עם סכרת שמגבילה מאוד את חיי היומיום. זר לא יבין, אבל אסור לי להכניס לפי דבר לפני שאני מודד את רמת הסוכר בדמי... נשברתי מאוד והוריי שביקשו לעזור לי, לקחו אותי לגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל.

אמר לי בקול אבהי מילים מתוקות מסוכר, שאני זוכר כל יום וכל שעה, והן נותנות לי כוח. הוא אמר:

"אחד הניסיונות הגדולים שהקב"ה הביא על האדם הוא ניסיון האכילה. מאוד קשה לאכול לשם שמים רק לקיום הגוף ולא לשם תאוה. לכן רוב בני אדם אוכלים 'סתם כך' ללא מחשבה... אבל אותנו זיכה הקב"ה במתנה יקרה, הוא נתן לנו כלי לעליה בדרגה בכל ענייני האכילה... 'לנו' יש את הזכות להצליח לאכול כדי לעבוד את הקב"ה..."

"לא הבנתי אז את עומק דבריו", כותב האברך, "אבל הרגשתי תחושה נפלאה של כבוד, כי רבי יששכר מאיר התייחס אלי ואלי בנישימה אחת - 'אותנו זיכה הקב"ה'... 'לנו יש את הזכות'... אני בן הארבע עשרה, הוא ראש ישיבה וגאון עצום מרום שנותיו, נמצאים בסירה אחת של התמודדות... לא הייתי לבד. אני והוא התמודדנו עם הסוכר..."

"אם נתבונן בזה יהא עלינו רק הודות ולשמוח עם המתנה היקרה שקיבלנו מהקב"ה! אמר לי רבי יששכר, 'כי מעכשיו תוכל לאכול רק מה שאתה צריך לקיום הגוף, ואז האכילה עצמה תהיה ממש עבודת השם, ותמיד תזכור כי זה כלי מיוחד שקיבלנו לעבודת השם...' "

"מאז חלפו הרבה שנים. לא תמיד קל לי ולא תמיד מחלת הסוכר שלי מאוזנת. החיים לא מתוקים באופן שדמיינתי אותם, אבל אני ב"ה מצליח להתמודד, ובכל יום - עם הפריכה או התפוח, עם הגבינה או עם הדג - אני זוכר את מה שאמר לי רבי

יששכר כשהייתי בן ארבע עשרה..."

את מכתבו המרגש חותם האברך בעדות:

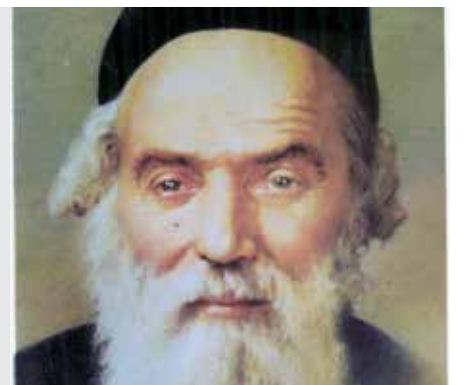
"רבי יששכר שימש כסנדק בברית המילה של בנו. כשנפרד ממני לאחר הברית בברכות חמות אמר לי בכנות: "זכיתי הרבה להרביץ תורה בכלל ישראל... והוא החל למנות את מקומות התורה בהם הרביץ תורה: ישיבת מונטרה בשוויץ, והישיבה בקזבלנקה וטנזייר שבמרוקו, בכפר הרוא"ה ומשם לנתיבות. 'זכיתי להקים קהילה של בני תורה, לייסד ישיבות בנגב, להביא תלמידים מכפר הרוא"ה לישיבת עזתה. הקב"ה זיכה אותי... אבל אתה יודע מה היתה הזכות בגללה זכיתי לכל זה?!...' "הוא בכה, והתינוק בכה ואני בכיתי, ורבי יששכר אמר לי: 'אני זכיתי לזה בזכות האכילה לשם שמים שלי... עם המחלה הזו שלי אני לא יכול להכניס לפי כל מה שאני רוצה... אני לא יכול לאכול לפני שאני בודק... אני לא יודע אם מותר לי עכשיו לאכול תפוח... אפילו מלח אסור לי לשים בסלט, הקב"ה לקח ממני אפילו את התאוה הזו, התאוה האחרונה... יש לי לחץ דם ואסור לי גם מלח... את הלחם אני צריך לשקול במדויק, וכדי שלא אתפתה, אני אוכל רק לחם יבש וישן, לא לחם טרי... אני לא פותח את הדלת למלאך המוות שאורב לפתחי ורוצה להיכנס יחד עם האוכל שאסור לי לאכול... אבל יש לי את הזכות לאכול כדי לקיים גופי לעבודת השם, ואכילה לשם שמים היא דרגת קדושה שאין דומה לה, כך כתוב בספרים הקדושים...' "

(יתד השבוע כ"ז בטבת תשפ"ב, הובא ע"י הרב פנחס זרביב מכון למעשה לתגובות ולחומר נוסף p0583271323@gmail.com)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

החפצים בחיים - חפץ חיים יומי

לדבר לשון הרע כדי להשקיט מחלוקת - מתי מותר, וכיצד?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר חפץ חיים

בדעתו שהם בעלי מחלוקת - ידע מעצמו, ולא יסמוך בזה על שמיעה מאחרים, אם לא שנתברר לו שהוא אמת", וכמו כן, אם יש לו דרך אחרת להשקיט את המחלוקת, אסור לו לספר לשון הרע עליהם.

בביאורים ומוספים מביאים שתי דוגמאות לסיפור לשון הרע על בעלי מחלוקת, שעשוי להשבית את המחלוקת: (א) כתב הח"ח לקמן (לשון הרע כלל י ס"ו) שאם רואה

בסעיף ח' (כלל ח' מהלכות לשון הרע) אנו למדים על ההיתר לדבר לשון הרע על בעלי מחלוקת. ה'חפץ חיים' מדגיש כי היתר זה אמור רק באופן שהמספר רואה שעל ידי שיגלה לפני אנשים את גודל תרמיתם בעניין זה, ויראו שאין הדין עמם, תושבת המחלוקת. אבל בלא זה אין שום היתר לספר עליהם לשון הרע (שהרי לא יצאו מכלל 'עמיתך' מחמת עוון המחלוקת). וממילא צריכים לכוון לתועלת, ותנאי נוסף: "שהדברים שעל ידן הוסכם

ראובן ועל ידי זה תושקט המריבה ביניהם. פרט חשוב נוסף מדגיש ה'חפץ חיים', שכדי לקבוע מיהו 'בעל המחלוקת' במריבה, צריך שיקול דעת גדול, דהיינו שיתבונן היטב על פי תורה מי הם בעלי המחלוקת. ואם אינו יודע, אזי 'שב ואל תעשה' עדיף. בביאורים ומוספים מביאים מה שביאר בזה החזו"א (אמונה ובטחון פ"ג אות א-ג) שכדי להכריע מבחינה מוסרית מיהו הרודף ומי הוא הנרדף, יש לשקול הדבר בפלס ההלכה, כגון אם מלמדים חדשים הגיעו לעיר וקפצו כולם על החדשים, וטוענים המלמדים הותיקים כי החדשים דוחקים את מקומם ומקפחים את פרנסתם, הרי שעל פי ההלכה קנאת סופרים תרבה חכמה ואינם צודקים בטענתם כמבואר בגמרא (בבא בתרא כא, ב), ומעתה המספר לשון הרע על המלמדים החדשים ומעורר מחלוקת כנגדם, עובר על איסור לשון הרע ומחלוקת.

שראובן רוצה לגנות את שמעון בפני אנשים, מותר לו [בתנאי ההיתר המנויים בבאמ"ח שם ס"ק כב], להקדים ולספר לפניהם את גודל העוולה של ראובן, שמגנה את שמעון על לא עוול בכפו, כדי שכאשר יבוא אחר כך ראובן ויספר לפניהם את דברי הגנאי, לא יתקבלו דבריו, אלא אדרבה יוכיחוהו על כך שמגנה את שמעון בחינם, ובזה יציל את שמעון מצער וכלימה, וגם יציל את ראובן המספר ואת השומעים מדינה של גיהנם.

ב) הרואה שיש לראובן שנאה על שמעון, מחמת איזה דבר שעשה לו או שדיבר כנגדו, כתב הח"ח לעיל (כלל ה"ס"ג בהגה"ה) שאם מכוין להשקיט את המריבה ביניהם, מותר לו לומר לראובן ששמעון לא התכוין בכל זה להתריס כנגדו, אלא שסיבת שטותו גרמה לו זאת, ואף שמגנה בכך את שמעון שאומר עליו דברי גנאי, מותר ואף מצוה לעשות כן, כדי להקל בכך את השנאה שבלב

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק

הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

דקה מתוקה - 60 שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע הובאה ב'הגדה של פסח' המחלוקת אם להזכיר יציאת מצרים בלילות?

יבמות דף טז

אתה הוא עקיבא בן יוסף, ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו וכו' כמותך ירבו בישראל

מביא בעל ההגדה את דברי רבי אלעזר בן עזריה. מדוע? בגמרא ביבמות (טז). מסופר, שפעם הלכו רבי עקיבא רבי אלעזר בן עזריה ורבי יהושע בן חנניה לבקר את רבי דוסא בן הרכינס. "הלכו ועמדו על פתח ביתו. נכנסה שפחתו, אמרה לו: רבי, חכמי ישראל באין אצלך אמר לה: יכנסו, ונכנסו. תפסו לרבי יהושע והושיבו על מטה של זהב. אמר לו רבי יהושע בן דוסא: רבי, אמור לתלמידך אחר וישב. אמר לו: מי הוא? רבי אלעזר בן עזריה. אמר: ויש לו בן לעזריה חברנו? קרא עליו המקרא הזה: 'נער הייתי גם זקנתי ולא

המחלוקת בין רבי אלעזר בן עזריה לחכמים על הזכרת יציאת מצרים בלילות היא על כל השנה. לפי זה צריך להבין לשם מה הובאה משנה זו בהגדה של פסח? וכי יש משיהו הסובר שבלייל הסדר אין מצוה לספר ביציאת מצרים? הרי בזה אין מחלוקת כי כתוב מפורש "והגדת לבנך ביום ההוא?" תירוץ שאמר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א בשם חמיו הגאון רבי יוסף שלום אלישיב זצ"ל, שביאר כך: הרי מהות ההגדה היא ללמדנו שהקב"ה, הוא המנהיג והמנהל את העולם. ועל זה

לישראל, אלמלא קדמו משה". דבר שני: הנני עשיר גדול. הגמרא בשבת מספרת, שכל שנה היה רבי אלעזר בן עזריה נותן מעשר בהמה שנים עשר אלף בהמות. כלומר, נולדו לו מאה ועשרים אלף בהמות מדי שנה! דבר שלישי: כשהורידו את רבן גמליאל מהנשיאות וחפשו לו מחליף, את מי מצאו? את ר' אלעזר בן עזריה שהיה אז בחור בן שמונה עשרה. רק הוא היה הראוי להיות המחליף. לא פחות ולא יותר! כנראה שהיה תלמיד חכם גדול מאד. ולא עוד, אומר רבי אלעזר בן עזריה, אלא גם "הרי אני כבן שבעים שנה" - גם מן השמים הסכימו על המינוי שלי, והקדוש ברוך הוא עשה נס שזקנו ילבין כדי שיראה מבוגר! ולמרות הכל - "לא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות!" עם כל זה שאני כה גדול, לא זכיתי! "עד שדרשה בן זומא".

מה היה בן זומא? בגמרא (סנהדרין יז:) מבואר, שבן זומא היה יושב לפני החכמים. הוא לא היה רבי, כי לא זכה להסמך. קראו לו בן זומא, על שם אביו, וממנו כן קבלו. אומר רבי אלעזר בן עזריה: מכאן עלינו ללמוד מהקדוש ברוך הוא הוא זה שמנהל את העולם. הצלחתו של אדם אינה תלויה בקשרים שיש לו וביחוס המשפחתי שלו. הכל תלוי רק ברצון הקדוש ברוך הוא!
(גליון אגישמקע ווארט)

ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם', תפסו והושיבו על מטה של זהב". ממשיך רבי יהושע ואומר: "רבי, אמור לתלמידך אחר וישב, אמר לו: ומי הוא: עקיבא בן יוסף. אמר לו: אתה הוא עקיבא בן יוסף, ששמך הולך מסוף העולם ועד סופו? שב, בני, שב, כמותך ירבו בישראל".

וכבר עמדו המפרשים על השאלה, מדוע דוקא על רבי עקיבא אמר "כמותך ירבו בישראל", וכי כמו רבי אלעזר בן עזריה, לא טוב שירבו? ובארו כך: רבי אלעזר בן עזריה היה דור עשירי לעזרא הסופר. ממילא, כל אחד שהיו אומרים לו: 'נו, תהיה כמו רבי אלעזר בן עזריה', היה טוען: מה, אני? כיצד יתכן? הרי לי לא היה סבא גדול כעזרא הסופר, אבי היה בן אדם רגיל מן השורה. לכן, אמר רבי דוסא בן הרכינס, על רבי אלעזר בן עזריה אי אפשר לומר 'כמותך ירבו בישראל', כי מה לעשות, לא לכולם יש יחוס.

אבל רבי עקיבא, איזה יחוס היה לו? אביו היה גר. אם כן, 'כמותך ירבו בישראל', כי רבי עקיבא מלמד לכולם: מי שלומד יודע, ומי שלא לומד לא יודע, אין פרוטקציה! וזה שאומר כאן ר' אלעזר בן עזריה: "הרי אני" - בא ואומר לך מי אני דבר ראשון: אני בנם של קדושים, הסבא הגדול שלי היה עזרא הסופר, עליו אמרו חז"ל (סנהדרין כא:) "ראוי היה עזרא שתנתן תורה על ידו

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפוח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

מה רצוי לכוון בבוקר בשעת הברכה על הטלית?

אך גם באופן שבשעת הברכה היה בדעתו לפשוט וללבוש, אם לאחר שפשט את הטלית הסיח את דעתו לחלוטין מלבישתה בשנית, או שהשתהה זמן ממושך לפני שהתעטף בה בשנית - עליו לשוב ולברך עליה. ונחלקו הפוסקים בנוגע להגדרת 'זמן ממושך' לענין זה, וציינו שיעורים שונים, הנעים בין מחצית השעה לכמה שעות.

[שו"ע ח, יד, משנ"ב לו, וביה"ל ד"ה אם, וד"ה ויש; ביאורים ומוספים דרשו, 52 ו-54]

מי שפשט את הטלית גדול, או את הטלית קטן - לדעת השולחן ערוך, אף אם היה בדעתו לשוב וללבושה לאלתר, וכך עשה, עליו לשוב ולברך עליה. אולם, אם בשעה שברך על הטלית היה בדעתו לפושטה ולשוב וללבושה, לא יברך עליה. ולפיכך, למרות שיש חולקים על דעת השולחן ערוך, וכפי שנראה להלן - רצוי לכוון בשעת הברכה, שאם יפשוט את הטלית על דעת לשוב וללבושה, תפטור הברכה את הלבישה שלאחר מכן.

מי שהכניס את טליתו לנרתיקה ולאחר מכן החליט להישאר בבית הכנסת ולהתעטף שוב בטלית - האם יברך עליה?

גדול עד שלובש אותה בשנית, לא יברך עליה. ומי שפשט את טליתו באמצע התפילה, כגון שנצרך להיכנס לבית הכסא - נחשב הדבר כאילו היה בדעתו במפורש לשוב וללבושה, ולא יברך בשנית. ומאידיך, מי שקיפל את טליתו והכניסה לנרתיקה, ולאחר מכן נמלך ללבושה שנית - נחשב הדבר כאילו היה בדעתו במפורש שלא לשוב וללבושה, ועליו לברך בשנית.

[שו"ע ח, יד, ומשנ"ב לו-לח]

בהמשך לאמור: לדעת המשנה ברורה, על פי דברי הרמ"א ואחרונים נוספים, מי שפשט את הטלית גדול או את הטלית קטן, והיה בדעתו לשוב וללבושה לאלתר, וכך עשה - לא יברך עליה, כיון שהברכה שלפני הלבישה הראשונה, פוטרת את הלבישה השנייה. אולם, אם היה בדעתו ללבושה רק לאחר זמן ממושך (ראה הגדרתו לעיל), עליו לשוב ולברך. ואם פשט את הטלית גדול ללא כל כוונה שהיא - אם הוא לבוש בטלית קטן מאז שפשט את הטלית

יציאה מדירת המגורים לחדר המדרגות במהלך אכילה - האם היא נחשבת כ'שינוי מקום' המצריך ברכה נוספת?

הכסא שבביתו באמצע האכילה - נחשב הדבר שהיתה דעתו על כך מראש.

ונחלקו פוסקי זמננו בנוגע למעבר מתוך דירה פרטית לחדר מדרגות המשותף לכל הדיירים, אם הוא נחשב לשינוי מקום, או שהוא נדון כמעבר מחדר לחדר בבית אחד. ויש שחילקו בין שטח (בחדר המדרגות) הצמוד לדירה ומשמש את בעלי דירה זו בלבד, לבין שטח המשמש את כלל הדיירים.

[שו"ע ח, יג, ומשנ"ב לד-לה; ביאורים ומוספים דרשו, 50-49]

הפוסקים דנים במקומות שונים בנוגע לשינוי מקום לאחר אמירת ברכה על מצוה, או מאכל - אם הוא מצריך ברכה מחודשת על המשך קיום המצוה, או על המשך האכילה. ולמעשה - במצוה, אין לשוב ולברך; ובאכילה, יש לשוב ולברך.

וכמו כן, לאחר ברכה על מאכל, לכתחילה, לא ישנה את מקומו אפילו מחדר לחדר בבית אחד, אלא אם כן היתה דעתו על כך מראש; אך בדיעבד, אין לשוב ולברך. ואם הוא רגיל לשנות את מקומו מחדר לחדר בתוך האכילה, וכגון שרגיל להיכנס לבית

* למנהג בני אשכנז, שמברכים על 'טלית קטן' "על מצות ציצית" - אף אם ה'טלית גדול' מונחת לפניו, ובדעתו ללבושה לאלתר, אינה נפטרת בברכת הטלית קטן.
* מי שבירך על קיום מצוה, וקיימה, ולאחר מכן הלך למקום אחר, ובכוונתו לקיים בו שוב את המצוה - נחלקו הפוסקים האם הברכה שבירך במקום הראשון, חלה גם על קיום המצוה במקום השני.
* גרימת ברכה שאינה צריכה, כגון שיכול לפטור שני מעשים בברכה אחת, וגרם על ידי הפסק בדיבור, וכיוצא בו, שיצטרך לברך פעם נוספת - אסורה מדרבנן.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מדוע נהג מרן החזון איש להדליק נרות הנוכה כעשרים דקות לאחר השקיעה?

החמה, וכן נהג הגרי"ז סלוביצ'יק, הרב מבריסק. והחזון איש נהג להדליק כעשרים דקות לאחר השקיעה, וכך נהג הבית ישראל מגור, והעיד שכך נהג גם אביו, האמרי אמת. ויש שהסבירו, כי החזון איש נהג כך, משום שהדלקת נר בשעה שעדיין יש אור יום, אין לה כל משמעות; ולכן, לדעתם, ביום מעונן, בו החשיכה שוררת סמוך יותר לשקיעה - אף לדעת החזון איש ניתן להדליק מוקדם יותר.

והגר"מ פיינשטיין כתב, שראוי להדליק עשר דקות לאחר השקיעה. ולדעת הגרי"ש אלישיב - אף לפי דעת הגר"א (ראה לעיל), אין להדליק בזמן השקיעה הנדפס בלוחות, אלא זמן מה לאחר מכן; וכעין זה דעת האור לציון, שיש להדליק כרבע שעה לאחר זמן השקיעה הנדפס בלוחות.

[שו"ע תרעב, א, משנ"ב א, וביה"ל ד"ה עם, וד"ה לא; ביאורים ומוספים דרשו, 1-2]

זמן הדלקת נרות חנוכה הוא בצאת הכוכבים, ויש אומרים שזמנה הוא כרבע שעה קודם לכן, בתחילת בין השמשות. וזמנים אלו, תלויים במחלוקת הידועה של הגאונים ורבנו תם בנוגע לזמני שקיעת החמה וצאת הכוכבים - שלדעת הגאונים, עם תחילת שקיעת החמה, דהיינו, בזמן בו גלגל השמש אינו נראה עוד, מתחיל בין השמשות, וכרבע שעה לאחר מכן הוא זמן צאת הכוכבים; ולדעת רבנו תם, צאת הכוכבים הוא כשבעים ושתים דקות לאחר העלמותו של גלגל השמש.

ובנוגע לדעת הגר"א בענין זה של זמן ההדלקה, קיימת מבוכה; ותלמידיו שבארץ ישראל, נהגו להדליק בדיוק בתחילת השקיעה, אך יתכן שנהגו כן בגין שינויי האופק שבין ארץ ישראל לוויילנא, עירו של הגר"א.

ומנהג רבים בירושלים, להדליק בדיוק בתחילת שקיעת

הלוח היומי

כ' באדר ב' | רבי משה יהושע ב"ר חיים מאיר הגר זצ"ל, האדמו"ר מויז'ניץ, בעל ישועות משה

ביום זה כפי המובא במס' תענית (פ"ג מ"ח) לאחר שעבר רוב אדר ולא ירדו גשמים, אירע המעשה עם חוני המעגל וירידת הגשמים.

ביום זה אירעה יצירת ה"גולם" המיוחסת להמהר"ל מפראג.

יארצייט:

ת': רבנו יואל ב"ר שמואל סירקיש זצ"ל, בעל בית חדש (הב"ח), אב"ד ור"מ בריסק וקראקא.

ת"א: רבי מאיר ב"ר יעקב הכהן שיף זצ"ל, בעל חידושי מהר"ם שיף ועוד.

תק"ס: רבי דוד ב"ר משה מאגר זצ"ל, רבה של ישיבת בית א-ל.

תשע"ב: רבי משה יהושע ב"ר חיים מאיר הגר זצ"ל, האדמו"ר מויז'ניץ, בעל ישועות משה.

לא כל התשובות מתקבלות

הגה"צ רבי אברהם גנחובסקי אמר: אחרי מאה ועשרים שנה, כאשר מגיע האדם לבית דין של מעלה, שואלים אותו כל מיני שאלות, והאדם צריך לענות תשובות, ולא תמיד התשובות מקובלות, אבל יש תשובה אחת שמאה אחוז מקובלת, והיא, כשמשיב: "הלכתי לאדם גדול ושאלתי, וכך הורה לי לעשות".

(אגן הסהר ח"א עמ' 118)

בכל ספק שיש לנו בהלכה ובהנהגה נשתדל שלא להכריע את הדבר בעצמנו, אלא נשאל אדם גדול על כך

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

לתשומת לבכם: התמונות המוצגות כאן יש עליהם זכויות יוצרים ואין להשתמש בכל שימוש שהוא ללא היתר בכתב

העלון מופץ לזיכוי הרבים, אנא הימנעו מקריאה בשעת התפילה וקריאת התורה

דרשו | רח' הקבלן 45 ירושלים | 02-5609000 | לשאלות ופניות בכל נושא: dirshu@dirshu.co.il